

**2004 was fataal voor honderden journalisten
Senaat en bronnengeheim: traag gaat ook
Beroepsjournalisten en openbaar vervoer: het ultieme overzicht**

BELGIE-BELGIQUE
PB
8900 IEPER I
3/8/36
afgiftekantoor Ieper

*En verder:
Karel Anthieren over weekbladjournalistiek en zijn broers
Jacques Dewulf is al 15 jaar 'voor de dag'
Raad voor de Journalistiek definieert regels voor interview*

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

25 januari 2005 - nummer 77- v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 - 1040 Brussel

januari
2005

INHOUD

UIT DE VVJ	
Nieuw elan in de krantenwereld	3
ACTUEEL	
2004 was extra dodelijk voor nieuwsmedia	4
Senaat en bronnengeheim: traag gaat ook	4
Om en bij 200 journalisten gedood door tsoenami	5
Cassatie (te) zuinig met journalistieke rechten	6
Reader's Digest: fact-checking als warenmerk	7
De Standaard-foto's trotseren de tijd	8
SCHEEF BEKEKEN	5
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Jacques Dewulf is al 15 jaar 'Voor de dag' bezig	9
SERVICE	
Beroepsjournalisten & openbaar vervoer: het ultieme overzicht	10
Algemene Ledenvergadering VVJ/AVBB van 26.02.2005	11
AGENDA	11
ICONEN VAN DE VLAAMSE JOURNALISTIEK	
Karel Anthierens over weekbladjournalistiek en zijn broers	12-13-14
BOEKEN	15
RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK	
Beslissing in de zaak G. tegen VTM	16-17
LEZERS SCHRIJVEN	17
DE DEADLINE VOORBIJ	
Tobi or not tobi	18
ONDER EMBARGO	19

(Foto Photo News
/Zuma Press/Steve Sandford)

Journalist

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
BEROEPSJOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be
Luc STANDAERT

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Kim DUCHATEAU
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
Photo News

REDACTIESECRETARIAAT EN ABONNEMENTEN

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

PUBLICITEITSREGIE

Media-Service
info@media-service.be

LAYOUT EN DRUK

Drukkerij Deman NV
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

Uit de VVJ

NIEUW ELAN IN KRANTENWERELD

Kurt Tuerlinckx

24 januari 2005. Met de lancering van De Standaard Espresso groeit het krantenlandschap in Vlaanderen weer even aan. Net op dezelfde dag opende Vlaams minister van Media Geert Bourgeois in Antwerpen het Abraham Verhoevenjaar, dat draait rond 400 jaar kranten in Vlaanderen. Met het initiatief wil het Antwerpse IPV aandacht schenken aan de figuur van Abraham Verhoeven die vanaf 1605 met zijn Nieuwe Tydinghe een cruciale rol speelde als voorloper van de kranten zoals we die nu kennen.

In het begin van de zeventiende eeuw ging het alvast goed met de Vlaamse pers. Dit in tegenstelling tot de voorbije decennia waarin Vlaanderen vooral krantentitels verloor. In die mate zelfs dat op het einde van de vorige eeuw al werd gesproken over de dood van de krant. Zeker in een tijdperk waarin het internet aan zijn opmars begon.

Maar net bij het binnenstappen van de 21ste eeuw merken we in Vlaanderen weer wat nieuw elan in de krantenwereld. De nieuwe Espresso is er een voorbeeld van. We zagen ook de keuze voor het tabloidformaat bij Gazet van Antwerpen, De Standaard en De Lloyd. Of de intrede van een gratis krant als Metro. Ondertussen vinden ook de zondagskranten hun weg naar het grote publiek.

Het gaat om even zoveel initiatieven waarmee de uitgevers trachten hun product in de markt te houden. Al krijg je soms ook de indruk dat de krant een goed alibi is voor allerlei spaarformules. Uitbaters van krantenwinkels zijn ondertussen erg bedreven met de schaar om alle kortingsbonnetjes uit te knippen.

De eerste gazettiers ten tijde van Verhoeven waren drukkers. Nu geven mediagroepen de kranten uit. Het drukken vormt maar een onderdeel van de activiteiten meer. Tijdschriften, radio en televisie horen sowieso mee bij het pakket. En er ontstaat onder economische druk een sterkere concentratie van titels. Kijk maar naar het debat over de toekomst van De Tijd.

De vraag blijft of de huidige initiatieven de krant een toekomst zullen geven. Een congres binnen de leerstoel Abraham Verhoeven van de Universiteit Antwerpen poogt er in april een antwoord op te geven.

Of de huidige kranten eenzelfde levensloop volgen als de Nieuwe Tydinghe lijkt niet het geval. De papierkwaliteit ligt flink lager. En bovendien gaan de krantenarchieven digitaal. En zo overleven de Nieuwe Tydinghe misschien wel de opvolgers.

2004 WAS EXTRA DODELIJK VOOR NIEUWSMEDIA

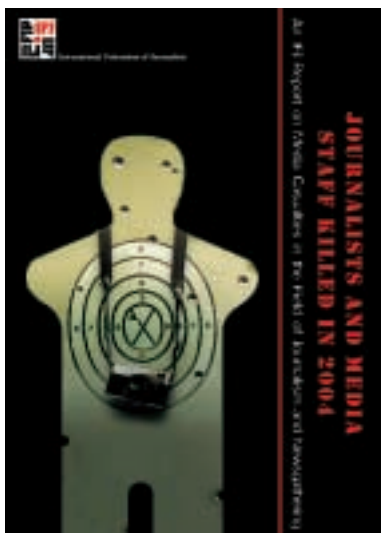
Pol Deltour

In 2004 zijn uiteindelijk 129 journalisten en andere mediastafmedewerkers gewelddadig van het leven beroofd.

Een triest record, dat voor een deel terug te voeren is tot de noodtoestand in Irak, met 12 gedode journalisten in 2004 (sinds het begin van de oorlog sneuvelden daar intussen 69 verslaggevers). Ook de Filippijnen scoren slecht, met 13 moorden op journalisten. De slachtoffers van de tsoenami-ramp in Zuidoost-Azië (zie pagina 5) zijn voor de duidelijkheid niet in de cijfers opgenomen.

De Internationale Federatie van Journalisten (IFJ), waar ook de Belgische AVBB/VVJ deel van uitmaakt, maakte de balans zopas openbaar. De IFJ riep in een ruk de betrokken overheden op om veel meer werk te maken van de opheldering en bestraffing van de dodingen. "Al te vaak getuigen de autoriteiten van een ontstellende onverschilligheid ten overstaan van aanslagen op journalisten", aldus IFJ-secretaris-generaal Aidan White. "Of met zogenaamde onderzoeken proberen ze alleen maar zand in de ogen te strooien."

Een pijnlijk voorbeeld is de dood, nog in 2003, van twee journalisten in Hotel Palestine in Bagdad. "Amerikaanse sol-

daten zijn toen in volle dag op verslaggevers beginnen schieten, en toch weigert het leger om nog maar de minste verantwoordelijkheid op zich te nemen", aldus White. Op de Filippijnen – 13 moorden op journalisten in 2004 – vonden slechts twee onderzoeken van betekenis plaats, zonder bovendien tot enige vervolging te leiden. De regering in Manilla riep de journalisten dan maar op om zelf wapens te dragen teneinde aanslagen af te weren, maar dat vindt de IFJ evenmin kunnen. "Op die manier wordt het leven van de verslaggevers alleen maar nog meer in gevaar gebracht", zegt Aidan White.

De IFJ investeerde de afgelopen paar jaar fors in de verbetering van de veiligheid van journalisten in conflictgebieden, door de oprichting van het International News

Safety Institute (INSI). INSI opende onlangs nog regionale kantoren in Latijns-Amerika en Afrika, en doet dat zeer binnenkort ook in Azië en het Midden-Oosten.

Alle info: www.ifj.org

SENAAT EN BRONNENGEHEIM: TRAAG GAAT OOK

Pol Deltour

Mogelijk is op het moment dat u dit leest de Senaat rond geraakt met het wetsontwerp tot bescherming van het journalistieke bronnengeheim. Het punt stond in elk geval op de agenda voor donderdag 27 januari jl.

De Senaatscommissie voor Justitie heeft op 12 januari nog enkele belangrijke extra waarborgen toegevoegd aan het wetsontwerp dat eerder door de Kamer van Volksvertegenwoordigers was goedgekeurd. Met die wijzigingen komen de senatoren in grote lijnen tegemoet aan een reeks verzuchtingen die de AVBB had geformuleerd. Zo wordt het toepassingsgebied van de bescherming uitgebreid tot 'redactiemedewerkers' die – in het spoor van de eigenlijke journalist – op de hoogte kunnen zijn van de oorsprong van vertrouwelijke informatie. Denk aan redactiesecretarissen of telefonisten.

De AVBB had het vooral nog moeilijk met de uitzondering op het bronnengeheim die te maken heeft met de strijd tegen het terrorisme. Het Kamerontwerp verwees hierbij blindelings naar het zeer ruime anti-terrorismeartikel in het Strafwetboek, met alle risico's op misbruiken vandien. Die uitzonderingsbepaling wordt nu strakker omschreven. Er

wordt uitdrukkelijk vereist dat aan de terroristische dreiging een acute fysieke bedreiging vasthangt.

Tot slot worden journalisten uit de wind gezet voor persoonlijke vervolgingen wegens medeplichtigheid wanneer iemand (een ambtenaar, een advocaat etcetera) zijn beroepsgeheim schendt. Langs die weg zou Justitie journalisten nog steeds onder zware druk kunnen zetten om hun vertrouwelijke informatiebronnen prijs te geven. In het Kamerontwerp werd een soortgelijke bescherming al toegekend voor vervolgingen wegens 'heling' van verduisterde documenten.

Twee andere AVBB-voorstellen werden door de Senaatscommissie Justitie niet aangenomen omdat hieraan in de nakende hervorming-Franchimont tegemoetgekomen wordt. Zo zal Justitie in de toekomst onder geen enkel beding gebruik kunnen maken van materiaal dat ze met schending van het journalistieke bronnengeheim bijeenprokkelt.

Van zodra de plenaire Senaat de tekst heeft goedgekeurd, wordt ze teruggezonden naar de Kamer, die zoals bekend het laatste woord heeft.

OM EN BIJ 200 JOURNALISTEN ONDER DODELIJKE SLACHTOFFERS TSOENAMI

Pol Deltour

Onder het bijna kwart miljoen dodelijke slachtoffers van de tsoenami-ramp bevinden zich een tweehonderdtal plaatselijke journalisten en andere mediastafmedewerkers. Dat blijkt uit cijfers van de internationale journalistenverenigingen. Het ergst getroffen is de Serambi Indonesia, de enige onafhankelijke krant in de rumoerige Indonesische provincie Atjeh.

De uitgever van de 'Serambi' vreest dat de dodentol onder zijn medewerkers zal uitkomen op meer dan honderd. De tsoenami van tweede kerstdag 2004 beukte met enorme kracht in op de kantoren van de krant. Daarbij werden ook de twee grote

drukpersen als speeltjes meegesleurd.

Nog in Atjeh zijn elf radiostations getroffen. Enkele zijn volledig verwoest, andere zwaar beschadigd. Hans Verploeg, van de Nederlandse Vereniging van Journalisten, meldt intussen dat ook op Sri Lanka nog 2 journalisten zijn vermist en zeker 23 zijn gewond geraakt.

De Internationale Federatie van Journalisten (IFJ) zamelde ondertussen 100.000 dollar in voor steun aan de getroffen journalisten. De Belgische AVBB bracht 2.500 euro in.

s c h e e f b e k e k e n

"Wat kan ik doen? Als ik tegen een speler zeg: 'Jij speelt niet', en hij loopt naar een journalist... Ik kan toch niet beginnen vechten?"
Anderlechtstrainer Hugo Broos over de crisis bij paarswit in *De Morgen* van 20 januari 2005

"Er is in Vlaanderen maar één echt mediablok: de aandeelhouders van VTM (...). Zij sluiten voortdurend akkoorden van wederzijdse promotie. Dat is een handicap voor de VRT. Wij moeten wel allianties aangaan met de media die overblijven."
Aimé Van Hecke, directeur VRT-tv, in *Knack* van 19 januari 2005

"Het journalistenwerk is een heel boeiende job, maar de politiek is minstens even boeiend. Ik heb me mijn keuze nog niet beklagd. De enige keerzijde is dat ik nu nog meer werk heb. Op familiaal vlak is het veel belastender. De stress is groter en constanter. Ik kom uit een groot huis, de VRT, dat goed voor zijn mensen zorgt. Eens je in de politiek stapt, kom je plots alleen te staan en dat heb ik onderschat."
Ivo Belet, ex-VRT-tv-nieuwsanker, in *P-Magazine* van 18 januari 2005

"Wij, artiesten, riskeren meer dan vroeger om gemolesteerd te worden, vooral als we met ons gezicht op tv komen. We zijn loslopend wild geworden. In die zin doe ik weliswaar gewoon hard verder, maar buiten ben ik voorzichtig. Je weet nooit met welke zot je te maken krijgt die jou fysiek wil benadelen."
Kamagurka in *De Morgen* van 15 januari 2005

"Bij P-Magazine maken ze zelden of nooit een probleem van mijn strip. Ik herinner me alleen dat ik een incestueus mopje niet mocht brengen, waarbij een vader zijn dochter neukt met als onderschrift: 'Papa wil de generatiekloof dichten'. (...) Bij De Morgen heb ik soms meer last van commentaar. Hongerige zwartjes met dikke buiken zien ze liever niet, lachen met Marokkanen ook niet. Lachen met het Vlaams Belang vinden ze dan wel weer leuk."
Kim Duchateau in *De Tijd* van 22 december 2004

"Wij streven de best mogelijke verstandhouding na met de BV's. De grote BV's althans. Wij hebben er alle belang bij om in hun geval correcte en respectvolle journalistiek te brengen. Op die manier creëer je vertrouwen bij hen. En zij hebben ons natuurlijk ook nodig. Gelukkig is de concurrentie in Vlaanderen niet zo scherp. Je moet hier niet wedijveren met kranten als Bild en The Sun."
Koen Clement, directeur van *Dag Allemaal*, in *De Morgen* van 22 december 2004

"Ergens buitengevlogen ben ik nergens. Over het algemeen werd ik zelfs zeer hartelijk ontvangen. Bij de Brusselse Montgomery-club, waar de vrouwen van de machtige Gaulois-leden verzamelen, was er wat wantrouwen. Maar eigenlijk ben ik alleen bij de Cercle Royal du Parc, de club van de adel, buitengevlogen."
Jan Puype over de totstandkoming van zijn boek 'De elite van België. Welkom in de Club' in *Gazet van Antwerpen* van 31 december 2004

"Sportjournalistiek was een harde job vlak na de oorlog. Men eiste veel van ons. De sportjournalist was zo een beetje een sukkelaar, veel lager nog in de hiërarchie dan diegenen die de gebroken armen en benen deden. Mijn onmiddellijke chef is ooit eens gaan klagen bij de grote baas, Albert de Smaele, dat ik soms lang zat te broeden op een stuk. Die riep me bij zich en zei: 'Mijnheer Jacobs, voor een sportartikel steekt het zo nauw niet'.
Oud-sportjournalist Joris Jacobs (*Het Nieuwsblad*) in *De Tijd* van 3 januari 2005

"De kwaliteit van de sportjournalistiek is er zeker op vooruitgegaan. Wel wordt er ontzettend veel opgeklopt, al is dat in het algemeen nieuws nog erger. Die pagina's krantenpapier en lange tv-verhalen over de vrouwen van de sportbeoefenaars bijvoorbeeld. (...) Levenssituaties waarvan iedereen vroeger vond dat men er beter zweeg, worden breed uitgesmeerd. Wat is de relevantie van de mislukking van de relatie van een ooit beloftevolle renner?"
I(b)i dem

"Hoe privé is het privé-leven van politici? Niet alleen voor journalisten is het zoeken naar wat kan en niet kan. Ook politici worstelen met de vraag hoe ver ze hun privé-leven in de media kunnen en willen uitspelen. Dat ze het doen, daar kan niemand omheen. (...) Maar aan de openheid zit ook een keerzijde. De grens schuift beetje bij beetje op. Waar komen we uit als dat blijft duren?"
Steven Samyn in *De Standaard* van 8 januari 2005

"Als wij aan de federale politie denken, dan denken wij ook eerder aan Els Cleemput, hun excellente woordvoerder, dan aan commissaris-generaal Herman Fransén. Een organisatie waarvan de woordvoerder bekend is dan haar CEO of topman, dat is toch wel om problemen vragen."
Communicatie-adviseurs Peter Claes en Bart Derison in *De Standaard* van 10 januari 2005, over de kritiek dat topman van de federale politie Fransén te weinig communicatief en 'zichtbaar' is

"Maar wellicht de meest zorgwekkende ontwikkeling van de voorbije jaren is dat zich op de ideologie van de confrontatie een heuse cultuur van de confrontatie heeft geënt. Er gaat geen dag voorbij of we worden bestookt met krantenartikelen of televisiebeelden waarin die confrontatie wordt uitgegroot. Meer nog, vandaag is voor de meeste media iets pas interessant als het tot openlijke tweedracht en tot regelrechte heibel leidt. Overigens is de enige manier om nog in het nieuws te komen of de krant te halen zich tegen iets of iemand af te zetten, ergens keihard tegen te zijn. Uiteindelijk draait het bij de media niet langer om informatie, maar om confrontatie. Conflict om het conflict. Conflict verkoopt."
Guy Verhofstadt, federaal premier, in zijn nieuwjaarsboodschap

"Ik heb me nog nooit zo goed in mijn vel gevoeld. Elke ochtend loop ik een kilometer of vijf. Doe ik dat niet, dan voel ik me rotslecht. Ik heb het lopen pas op latere leeftijd ontdekt. Inmiddels is het een verslaving."
De onlangs wegens te oud bij de VRT buiten gewrongen Dirk Tieleman (65) in *Dag Allemaal* van 18 januari 2005

CASSATIE (TE) ZUINIG MET JOURNALISTIEKE RECHTEN

Dirk Voorhoof
Universiteit Gent

In twee recente arresten wijst het Hof van Cassatie de cassatieberoepen af van twee journalisten, respectievelijk Hans-Martin Tillack van de Brusselse redactie van Stern en José Masschelin van Het Laatste Nieuws. Daarmee gaat het Hof toch wat kort door de bocht bij de toepassing van artikel 10 van het Europese Mensenrechtenverdrag (EVRM), dat de vrijheid van informatie poneert.

In maart 2004 werden in het Brusselse kantoor van Stern en bij journalist Hans-Martin Tillack thuis huiszoekingen verricht. Een Brusselse onderzoeksrechter beval de inbeslagname van documenten, databestanden en een gsm. De journalist werd verdacht van actieve corruptie van een EU-werknemer met de bedoeling aan vertrouwelijke informatie te geraken. Tillack publiceerde eerder een dossier in verband met financiële corruptie binnen de EU-administratie. Volgens de anti-fraudedienst van de EU (OLAF) steunde die berichtgeving op geheime informatie die mogelijk gelekt was door een EU-ambtenaar, tegen betaling. De Brusselse Kamer van Inbeschuldigingstelling bevestigde de wetmatigheid van de gewraakte onderzoeksmaatregelen, en dit arrest is nu op zijn beurt bevestigd door een cassatiearrest van 1 december 2004.

Het Hof van Cassatie benadrukt dat het onderzoek verband houdt met het mogelijke (mede)daderschap van Tillack in een corruptiezaak, en dat het journalistiek bronnengeheim er niet mag toe leiden dat dergelijke misdrijven ingedekt worden. Daarmee is volgens het Hof een maatschappelijk belang gediend. Van een schending van artikel 10 EVRM kan volgens het cassatiearrest daarom geen sprake zijn.

Het is zeer de vraag of het Europese Hof in Straatsburg die redenering zal volgen. Het lijkt er immers sterk op dat bij de afweging van de belangen de K.I. en het Hof van Cassatie hebben nagelaten rekening te houden met het zwaarwegend belang dat gemoeid is met het journalistiek bronnengeheim, precies in het kader van onderzoeksjournalistiek en uitgerekend in verband met een belangrijk maatschappelijk thema als EU-fraude. Zijn er wel voldoende ernstige aanwijzingen van 'omkoping' van een EU-ambtenaar? Konden in deze fase geen andere onderzoeksmaatregelen genomen worden? Hebben de huiszoeking en inbeslagname bij Tillack niet tot gevolg dat potentiële infor-

matiebronnen niet langer de pers zullen inlichten over dossiers met een algemeen belang?

Het cassatiearrest van 1 december 2004 bewijst meteen ook de nood aan een duidelijker wettelijk kader in verband met het journalistiek bronnengeheim in België. Momenteel wordt in de Senaat de laatste hand gelegd aan een wetsontwerp ter zake. Het arrest in de zaak Tillack toont aan dat het te breed openlaten van de mogelijkheid om de journalist als verdachte te vervolgen, samen met de hieraan verbonden onderzoeksmaatregelen, een brede bres dreigt te slaan in de bescherming van het journalistiek bronnengeheim.

Dat het Hof van Cassatie soms wat zuinig is bij de toepassing van artikel 10 EVRM, bewijst ook het arrest in de zaak Masschelin. De journalist werd, in verlengde van een pedofiliezaak, door het hof van beroep te Gent ver-

oordeeld wegens mededaderschap aan misbruik van het inzagerecht in een straf dossier (art. 460ter Sw.). Masschelin had geciteerd uit het straf dossier in de zaak Schafthuizen, straf dossier waarvan de journalist een kopie had gekregen via de burgerlijke partijen. Volgens het hof van beroep te Gent hield de openbaarmaking van bepaalde gegevens uit het straf dossier een inbreuk in op het privé-leven van de verdachte. "Anders oordelen", aldus het arrest, "zou het nefaste gevolg hebben dat de journalistieke druk op inverdenkinggestelden en burgerlijke partijen tot het zo vlug mogelijk bekomen van een kopie van een straf dossier nog groter wordt en dat uiteindelijk het geheim van het vooronderzoek, gekoppeld aan het vermoeden van onschuld, volkomen ondermijnd wordt." Het Hof van Cassatie heeft die zienswijze op 7 december 2004 bevestigd.

In beide zaken rest de journalisten allicht niets anders dan hun hoop op Straatsburg te richten.

READER'S DIGEST MAAKT VAN FACT-CHECKING WARENMERK

Denise Van den Broeck

Feiten in een artikel moeten kloppen. Namen moeten correct geschreven en cijfers juist weergegeven worden. Dat laat bij sommige media nog te wensen over. En toch kan het anders. Dat bewijst Reader's Digest Benelux die in België hoofdzakelijk met freelance journalisten werkt.

Amerikaanse tv-stations, kranten en tijdschriften besteden traditioneel veel tijd en geld aan de controle van artikels en programma's. In Duitsland heeft Der Spiegel een afzonderlijk departement met redacteurs die niet anders doen dan de artikelen-in-woording napluizen. The Economist hanteert dezelfde werkmethode. En ook in Nederland ging een beperkt aantal bladen en kranten dit voorbeeld volgen nadat een Belgische freelance journalist reportages had gepubliceerd die erg geloofwaardig maar wel verzonnen bleken te zijn.

Bij Belgische tijdschriften en kranten daarentegen gebeurt fact-checking niet of nauwelijks. Alleen bij Roularta is het de gewoonte dat advocaat en uitgever de artikels van freelancers doornemen voor publicatie. Kwestie van niet teveel schadeclaims te krijgen.

Hoofdredacteur Oele Steenks van Reader's Digest Benelux kan er begrip voor

opbrengen. "Overal staan de budgetten onder druk. Kranten zijn bovendien vluchtig en hebben niet de tijd en het geld om alles nog eens grondig na te checken. Wij zijn een maandblad. Onze artikelen worden langer van te voren gemaakt, wat ons de tijd geeft om dit wel te doen." De traditie om altijd alles te checken stamt uit 1922, de beginjaren van Reader's Digest, toen de artikels hoofdzakelijk bestonden uit ingekorte reportages uit kranten en tijdschriften. Om er zeker van te zijn dat de inhoud nog klopte, werd die extra gecheckt. Die manier van werken wordt nog steeds aangehouden in alle 60 landen en 19 talen waarin Reader's Digest verschijnt. Bij het citeren van studies en onderzoeken wordt uitgegaan van de originele studies, niet van krantenberichten. Een freelance journalist moet al zijn bronnen inleveren en alle interviews op cassette binnenbrengen. De fact-checker, die niet betrokken was bij het schrijven van het artikel, zal het hele artikel aan de hand van het bijgevoegde bronnenmateriaal controleren en op een voorgeschreven manier

(Foto Bert Van Den Broecke / Photo News)

'Fact-checkers' zijn nog niet echt doorgedrongen in de Vlaamse journalistiek.

rapporteren. Fact-checkers zijn doorgaans mensen met een wetenschappelijke, universitaire opleiding, die handig zijn in het raadplegen van allerlei bronnen en weten hoe een wetenschappelijk onderzoek in mekaar zit. En omdat Reader's Digest vaak ook medische artikels publiceert, worden deze in de regel nog eens voorgelegd aan een medische fact-checker.

"Fact-checking is meer dan nuttig", zegt de Belgische managing editor Catherine Billiau. "Eén cijfertje dat verkeerd staat en heel de geloofwaardigheid van je artikel wordt onderuit gehaald. Dan is het aan de checker om de fout te signaleren zodat de journalist zijn bronnen nog eens kan raadplegen."

"Als dat nuttig is staan we toe dat getuigen een pseudoniem gebruiken", voegt Steenks eraan toe. "Maar de echte naam van die persoon, zijn adresgegevens en telefoonnummer zitten wel in het documentatiemateriaal. In het geval van een juridische

procedure kunnen we daarop terugvallen en indien nodig ook bronbescherming aanhalen."

Dezelfde zorgvuldigheid wordt nagestreefd in de Reader's Digest opinieonderzoeken naar maatschappelijke ontwikkelingen, zoals onlangs naar de tevredenheid van de burger over de politie. "Zowel in Nederland als in België worden de misdaadstatistieken gecontroleerd door de overheid. Nu denken wij dat elk medium het recht heeft om die statistieken op hun relevantie te controleren", zegt Steenks.

Door zijn wetenschappelijk onderbouwde manier van werken heeft Reader's Digest wereldwijd een faam van degelijkheid verworven. Ook in Nederland en België wordt dit stilaan duidelijk: "Drie jaar geleden waren we nog een redelijk anonieme speler in de mediawereld", aldus Steenks. "Maar meer en meer worden onze onderzoeken opgevoerd in andere kwaliteitstijdschriften of opgepikt door regeringen."

PERSFOTO'S DIE DE TIJD TROTSEREN

Mark Vlaeminck

Een krant mag dan al een stuk papier zijn dat je bij het ontbijt leest en dat een halve dag later als inpakpapier voor aardappelschillen in de GFT-bak eindigt, de betere foto's uit die krant houden ook nog na jaren stand. Ga maar eens kijken naar de tentoonstelling '25 Jaar Persfotografie in De Standaard'. Nu in Antwerpen in het FotoMuseum.

Vijfentwintig jaar is iets te bescheiden. De oudste geselecteerde foto dateert immers van 1976. In dat jaar ging De Standaard failliet en de dag dat de handelsrechter in Brussel zijn vonnis uitsprak, had redacteur Marcel Van Nieuwenborgh in Parijs een interview met Hugo Claus en zijn vriendin Sylvia Christel. Fotoreporter van dienst was Paul Van Den Abeele. De foto die PVDA toen nam, hangt nu uitvergroet in Antwerpen. Claus rookt een sigaret – in 1976 rookten mensen nog voor een camera – en de schrijver kijkt met het volste vertrouwen naar de wereld en naar de toekomst. Bijna dertig jaar later ging ik met persfotograaf Michiel Hendryckx kijken naar de honderden foto's die hij en zijn vele collega's de jongste decennia voor De Standaard hebben gemaakt. "Een goede persfoto", zegt Hendryckx, "moet aan minstens twee voorwaarden voldoen. Hij moet nieuws brengen en hij moet een esthetische waarde hebben."

Te zien aan wat nu in Antwerpen aan de muren hangt, is er de afgelopen kwarteeuw in Vlaanderen veel grote en kleine geschiedenis geschreven en zijn diverse fotografen er schitterend in geslaagd die histories te vatten in prachtige prenten. Die daarbovenop ook nog eens op de juiste seconde genomen zijn. Een persfotograaf is immers de gegijzelde van de tijd. Een persfotograaf die een seconde te laat afdrukt als die wanhopige vrouw uit dat brandende huis springt, die fotograaf heeft geen foto. Een schrijvende redacteur die ergens te laat komt, kan zich vaak achteraf herpakken. Al was het maar door aan een collega te vragen wat er precies is gebeurd.

En zelfs als een persfotograaf op tijd komt, moet hij soms zonder foto vertrekken omdat de actualiteit zich niet laat lei-

den door de fotograaf. De realiteit is net andersom.

Ook van die waarheid kan Van Den Abeele meespreken. Toen hij voor de zoveelste keer een foto zou gaan nemen van Willem Elsschot, belde hij stipt op tijd ten huize Elsschot aan. "Ik heb afspraak met uw man", zei hij tegen de vrouw van de schrijver die de deur opende, "vorige week heb ik hem daarvoor gebeld." "Ga maar naar het salon", antwoordde de vrouw, "mijn man ligt daar. Opgebaard." Willem Elsschot was plots gestorven, tussen de afspraak voor de foto en de foto zelf.

Persfotografen zijn mannen en vrouwen met verhalen. Verhalen waarvoor ze misschien niet altijd het correcte woord vinden, maar waarvan ze wel het juiste beeld maken. De foto's die Evert Hermans, de coördinator van de fotoredactie van De Standaard, en zijn ploeg voor deze tentoonstelling selecteerden, zijn zoveel concretisering van verhalen uit de jongste actualiteit. Verhalen van mensen, verhalen van gebeurtenissen.

Om maar een paar foto's te noemen die ik nooit zal vergeten: het portret dat Eric Peustjens maakte van ijzeren madame Thatcher; paus Joannes Paulus II onder de Meensepoort in Ieper, een foto van Paul Bolsius; een foto met Jean-Luc Dehaene en Guy Verhofstadt in voetbalpakje, door Paul Van den Abeele; de laatste foto van Pim Fortuyn, drie dagen voor zijn dood gefotografeerd door Michiel Hendryckx; graaf Leopold en graaf Maurice Lippens geportretteerd door Marco Mertens. Die twee adellijke broers zien eruit alsof ze zo zijn weggevloden uit een decor voor een commedia del arte-voorstelling.

Maar het meest overweldigende in deze tentoonstelling is de zaal met honderden covers van De Standaard Magazine. De verzameling mannen en vrouwen die het afgelopen decennium de voorpagina haalden van dit wekelijks supplement, zijn de hoofdacteurs op de bühne van de tijd waarin wij leven. En hun portretten mogen gezien zijn.

25 Jaar Persfotografie in De Standaard. FotoMuseum, Waalse Kaai 47, Antwerpen. Tot 3 april.

De beste foto's uit De Standaard hangen nu in een museum
(Foto Nick Hannes)

'VOOR DE DAG'-MAN JACQUES DEWULF TOETST GRAAG EVEN WAT OVERHEID UITBROEDT

Jan Backx

"Bach is mijn rustgevende reisgezel, als ik fileschuivend naar de VRT bol. Ik heb al zijn cantates aan boord." Radiojournalist Jacques Dewulf (47) zegt het goudeerlijk en zonder enige zweem van snobisme. Sinds de lancering van 'Voor de dag', nu bijna 15 jaar geleden, is Dewulf trouw gebleven aan dit '6 to 9' VRT-uidingsprogramma, dat mettertijd is uitgegroeid tot het heuse vlaggenschip van Radio 1. Wie schuilt er precies achter de stem, die Vlaanderen nu al zo lang en zo uitvoerig informeert over de brede sociale sector in het land?

Zijn bakermat kan je alvast authentiek Vlaams noemen: de streek Gent-Eeklo, en een gezin met tien kinderen, waar Maurice Dewulf – decennia lang CVP-parlementslid – de pater familias was. "Ik ben nummer vijf", vertelt Jacques, "en opmerkelijk is toch dat we allemaal een verschillende universitaire opleiding hebben gekozen zonder dat iemand vaders voetspoor naar de politiek heeft gevolgd. Het kroost Dewulf had snel door dat zoiets een te zware belasting betekent voor het gezinsleven!"

Perfect in het burgerlijk Vlaanderenplaatje passend: Jacques werd naar de jezuïeten gestuurd en stemde als jongeman met jeugdbrand voor Amada. "De grote levensvragen fascineerden me en ik koos aan de RUG de richting psychologische en pedagogische wetenschappen. Maar na een jaartje stormde de moedeloosheid op me af. Vooral die psychologische vakken ontgoochelden me. 't Was allemaal zo beschrijvend. Ik ging in therapie bij mezelf en gunde me een sabbatjaar. Even met twee voeten op de grond komen. Ik schreef me in bij een interimbureau en werd fabrieksarbeider bij een rist bedrijven langsheen de Gentse kanaalzone. Na dat proletarisch bad trok ik weer naar de universiteit." "Enkele jaren later werd ik als kersvers licentiaat een tweede keer voor de leeuwen gegooid: als leerkracht 'maatschappelijke vorming' – een afkooksel van geschiedenisles – in het Koninklijk Technisch Atheneum van Lokeren. Ik was er drie jaar aan de slag toen mijn broer Bernard, die pionierde in de teletekst-redactie, me tipte dat er een BRT-examen voor journalisten werd uitgeschreven. Het was 1987, VTM schoot uit de startblokken en een heleboel BRT-journalisten hadden de oversteek gemaakt. Aan de Reyerslaan moesten de geslagen bressen worden gedicht. Er waren 1.100 kandidaten. Uiteindelijk ging slechts voor een dozijn de BRT-slagboom open. Ik was erbij..."

Voor Jacques Dewulf staat het vast dat er met de nieuwe gezichten vrij vlug ook nieuwe inzichten kwamen. "De formule van 'Voor de dag' werd, het ei van Columbus achterna, bedacht door onze betreurde collega Paul De Maeseneer.

(Foto Johan Van Culsem)

Jacques Dewulf: 'Het veldwerk, buiten schoenen verslijten, daar geniet ik van.'

Uitgangspunt: de luisteraar zal duiding bij de ochtendactualiteit ongetwijfeld waarderen. De Nieuwswaard had de mankracht, Radio 1 had de zendtijd. Er werd wat gepuzzeld en wat we toen op de sporen hebben gezet loopt nog steeds gesmeerd. Het stramien is in feite eenvoudig: breng niet louter politiek nieuws vanuit het insidersbastion van de Wetstraat, maar toets wat daar wordt uitgekookt meteen aan de maatschappelijke realiteit en de actualiteit."

DJ: Je behoorde tot de pioniers. In welke niche zit je nu?

"De brede sociale sector: welzijnswerk, onderwijs, gezondheidszorg, bijzondere jeugdzorg, de vergrijzing... Belangrijk in mijn job vind ik het voortdurend controleren of de oplossingen die overheden en instanties uitbroeden wel echt werken. Het veldwerk, buiten schoenen verslijten, daar geniet ik van. Eén dag noodgedwongen eindredactie moeten doen is hoofdpijnver-

wekkend. Gelukkig kent producer Chris Dewitte mijn temperament voldoende."

DJ: In 2007 staat Abraham voor je deur... Pieker je al wat?

"Tja, als journalist wil ik zolang mogelijk aan de slag kunnen blijven, maar allicht zal het toch wat minder moeten. Af en toe doemen wat vragen op over zingeving, die me herinneren aan mijn intellectuele zoektocht als student met jezuïeten-verleden. Maar je krijgt er allicht wel wat nauwere affiniteiten met de oudere luisteraars door."

DJ: Tot slot, wie is Jacques Dewulf thuis?

"Een vader van drie volwassen kinderen, die dolgraag leest, van klassiek houdt en nog altijd vindt dat zijn oorspronkelijke partner de opperbeste is! In dit grote gebouw is dat lang geen evidentie."

Als ik me op mijn eentje een weg naar buiten zoek uit het gigantische VRT-labyrint – het lijkt zo uit Tati's 'Playtime'-decor te komen – snap ik pas goed wat Jacques bedoelt. Talrijk zijn de gedecideerd trippelende meisjes, die achter een zelfverzekerd neusje-in-de-lucht doorheen de gangen snellen. Wàt was de remedie van de jezuïeten alweer? Veel sport en koude douches?

BEROEPSJOURNALISTEN & OPENBAAR VERVOER: HET ULTIEME OVERZICHT

Omdat nog niet alle beroepsjournalisten (en stagiairs) klaar blijken te zien in de nieuwe voordeelregelingen voor het openbaar vervoer, volgt hier de definitieve handleiding..

Pol Deltour/Herman Welter

Voor wie ?

- Voor alle erkende beroepsjournalisten in het bezit van de nationale perskaart (niét de plastic macaron, wel het kartonnen, blauwe document waarop het validatievignet voor 2005 is aangebracht);
- Voor alle stagiairs en ereleden in het bezit van de gele kortingskaart voor het openbaar vervoer (NMBS-De Lijn-TEC) 2005 die door de VVJ/AVBB afgeleverd wordt samen met de lidkaart.

NMBS

2de klas: volledig gratis

Het volstaat de genoemde documenten te tonen aan de controleur op de trein (een reisticket is dus niét nodig).

1ste klas: aan 25 % van de prijs (dus met een korting van 75 %)

Het 25 %-vervoerbewijs is vooraf aan te kopen ! Dit kan

- in de vorm van een individueel ticket;
- in het kader van een 10-rittenkaart voor hetzelfde traject. Dit maakt aanschuiven aan het loket overbodig. Zo'n kaart kan bovendien direct in meerdere exemplaren worden gekocht (er alleen op letten dat ze binnen het jaar worden gebruikt). Op de trein moet de journalist samen met het 25 %-vervoerbewijs steeds ook zijn perskaart kunnen voorleggen.

De korting is tot dus ver niet toepasselijk op Railpass en andere passen.

Pro memorie:

- Is niet meer: de gratis treinkaart 1ste klas voor oudere beroepsjournalisten met 15 jaar lidanciënniteit bij de AVBB/VVJ.
- Zijn in de plaats gekomen: voor alle beroepsjournalisten, stagiairs en ereleden (1) volledig gratis vervoer in 2de klas en (2) een 25 %-vervoer in 1ste klas.

DE LIJN / TEC

Gratis vervoer op alle bussen en trams van De Lijn in Vlaanderen en de TEC in Wallonië

Wel vooraf een (gratis) Omnipas aanvragen !

Hiertoe stuur je een briefje naar de abonnementendienst van De Lijn (of de TEC) in jouw regio. Voeg daarbij:

- een kopie van je identiteitskaart;
- een kopie van je blauwe perskaart met vignet 2005 of van je stageperskaart 2005 met de kortingskaart voor het openbaar vervoer (kopieer telkens beide kanten).

DE LIJN

- Antwerpen: Grotehondstraat 58, 2018 Antwerpen
- Limburg: Grote Broomstraat 4, 3500 Hasselt
- Oost-Vlaanderen: Brusselsesteenweg 361, 9050 Gentbrugge
- Vlaams-Brabant: Martelarenplein 19, 3000 Leuven
- West-Vlaanderen: Nieuwpoortsesteenweg 110, 8400 Oostende

TEC

- Charleroi: Place des Tramways 9, 6000 Charleroi
- Henegouwen: Place Léopold 9A, 7000 Mons
- Luik-Verviers: Rue du Bassin 119, 4030 Liège
- Namen-Luxemburg: Avenue de Stassart 12, 5000 Namur
- Waals-Brabant: Place Henri Berger 6, 1300 Wavre

Pro memorie:

Deze regeling geldt niet voor ereleden.

De Brusselse streekvervoerder MIVB weigert tot dus ver - ondanks herhaaldelijk aandringen van de AVBB - een collectieve voordeelregeling toe te kennen aan journalisten.

Journalisten schrijven (op het Forum van www.journalist.be...)

Waarom niet on-line ?

"Kan men bij de NMBS de mogelijkheid niet aankarten om journalisten met hun 75% korting in de 1e klasse ook on-line tickets te laten kopen via de NMBS-website. Nu kunnen allerlei houders van 75%-kaarten (patriotten, weduwen, wezen, verzetsstrijders, oorlogsinvaliden, vaderlandslievenden) die misschien zelden op internet gaan on-line treinkaartjes kopen. Voor journalisten kan het (nog) niet, hoewel het in de praktijk niet moeilijk kan zijn om dat te integreren in de website/boekingsmodule. Op die manier kan je perfect vooraf thuis je treinkaartje afdrukken en hoef je niet aan te schuiven aan stationsloketten."

Geert Van Lierde

Waarom geen AVBB-groepsabonnement ?

"Ik blijf me afvragen of de VVJ niet sterk genoeg is om, als virtuele werkgever van zo veel leden, 'abonnementen' eerste klasse te kopen als overbrugging van 75 % naar 100 %. Na twintig jaar op de trein, in eerste klasse, mijn journalistiek ding gedaan te hebben, werd ik nu gedegradeerd naar tweede klasse. Wanneer ik 's morgens en 's avonds een zitplaats heb, mag ik al blij zijn."

Gust Verwerft

Antwoord VVJ/AVBB: Het nationaal secretariaat heeft de mogelijkheid herhaaldelijk aangekaart bij de NMBS-directie, maar tot nader order blijkt dit niet te passen in het gamma van de voordeelregelingen waarover de maatschappij beschikt. (PD)

Uitnodiging aan alle VVJ / AVBB –leden (*)

ALGEMENE VERGADERING VVJ

1. Activiteitenverslag 2004 van de voorzitter
2. Financieel verslag 2004 van de secretaris-penningmeester, goedkeuring en kwijting aan de bestuurders
3. Goedkeuring begroting 2005
4. Toelichting nieuwe projecten
5. Varia

BUITENGEWONE ALGEMENE VERGADERING VVJ

Enig punt. Bespreking en goedkeuring wijzigingen statuten (**)

ALGEMENE VERGADERING AVBB

1. Activiteitenverslag 2004 van de voorzitter
2. Financieel verslag 2004 van de secretaris-penningmeester, goedkeuring en kwijting aan de bestuurders
3. Goedkeuring begroting 2005
4. Aanwijzing voorzitter AVBB (voor te dragen door AJP)
5. Bronnengeheim: stand van zaken
6. Varia

Ter afsluiting wordt een drink aangeboden.

(*) Voor wie ?

De uitnodiging is gericht tot alle journalisten die lid zijn van de Vlaamse Vereniging van beroepsjournalisten (VVJ) en (bijgevolg ook) van de Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten in België (AVBB). Dit zijn zowel erkende beroepsjournalisten met een N-nummer als stagiairs met een NS-nummer die hun lidgeld voor 2005 hebben betaald (wat desgevallend ook nog ter plekke kan gebeuren).

Voor leden die niet aanwezig kunnen zijn volgt hier een model van volmacht:

VOLMACHT (model – kopiëren toegelaten)

Pas op: een aanwezig lid mag maximaal 5 volmachten bij hebben !

Ondergetekende,

lid met nummer N _____ of NS _____
(en in regel met het lidgeld voor 2005)

geeft bij deze volmacht aan

om in zijn/haar naam te stemmen op de gewone en buitengewone algemene vergaderingen van de VVJ en de AVBB van 26 februari 2005

(**) Raad van Bestuur VVJ stelt AV uitbreiding lidmaatschap voor

De Raad van Bestuur van de VVJ legt de Buitengewone Algemene Vergadering van de vereniging op zaterdag 26 februari e.k. een statutenwijziging voor die de mogelijkheid om lid te worden van de VVJ uitbreidt tot houders van een T-kaart en tot losse medewerkers van de algemene nieuwsmedia.

In beide gevallen gaat het om categorieën die zeer nauw verwant zijn met beroepsjournalisten en hun werkzaamheden, maar zonder dat ze over een erkenning als beroepsjournalist beschikken, dit omdat de wet van 30 december 1963 zulks niet toelaat.

Op dit moment groepeerde de VVJ beroepsjournalisten, stagiairs-beroepsjournalist en oud-beroepsjournalisten. De twee laatste categorieën beschikken weliswaar niet over de officiële persdocumenten. Ingevolge de recentste opmerkingen van (het auditoraat bij) de Raad van State moeten de stagiairs en de oud-leden in de statuten benoemd worden als 'ereleden', terwijl enkel de beroepsjournalisten als echte 'leden' kunnen betiteld worden. Dit is dan ook een eerste aanpassing aan de statuten waarover de Buitengewone AV van 26 februari e.k. zijn zegen moet geven.

Maar de Raad van Bestuur VVJ besliste op 13 oktober 2004 om meteen een stap verder te gaan, en nog twee bijkomende groepen nieuwsmensen de mogelijkheid te bieden om 'erelid' te worden. Het gaat in de eerste plaats om houders van een T-kaart, technici dus die (vooral audiovisuele) journalisten dag in dag uit bijstaan in hun werk en die ook als zodanig erkend worden door Binnenlandse Zaken.

Het (ere)lidmaatschap zou voorts uitgebreid worden tot losse redactiemedewerkers verbonden aan de algemene nieuwsmedia. Hiermee worden journalisten bedoeld voor wie de redactionele activiteit niét het hoofdberoep uitmaakt en die bijgevolg geen aanspraak kunnen maken op het statuut van beroepsjournalist (of stagiair). Toch is het duidelijk dat deze groep 'journalistieke bijberoepers' tot op belangrijke hoogte met dezelfde vragen en problemen kampt als de beroepsjournalisten.

De nieuwe 'ereleden' zouden niet alle rechten en voordelen krijgen waarop erkende beroepsjournalisten en stagiairs aanspraak kunnen maken, om te beginnen al wegens het onderscheid dat de wet van 1963 ter zake maakt. Wel is het de bedoeling dat zij tegen betaling van een verminderd lidgeld gebruik kunnen maken van de informatiekanalen van de VVJ, in het bijzonder dan het magazine 'De Journalist', de website www.journalist.be, en de overige informatievoorziening vanwege het nationale secretariaat. Het lidmaatschap zou geformaliseerd worden in een VVJ-lidkaart waarop de vermelding 'persmedewerker' staat.

Mogelijk maakt de uitbreiding van het ledenbestand in de nabije toekomst mee de recruitering mogelijk van een extra secretariaatskracht bij de VVJ die zich exclusief met de freelancers zou gaan bezig houden.

De integrale tekst van de VVJ-statuten met aanpassingen waarover dient gestemd, kan in de loop van de maand februari geraadpleegd worden op www.journalist.be.

Karel Anthierens: 'Blij dat de roem van Johan mij

Jef, Karel en Johan Anthierens vormden in de Vlaamse pers een dynastie. Van de drie L-odyssee, die hem onder meer bij Humo, De Nieuwe, Knack, De Zwijger, Panorama en H

"Ik heb me altijd vooral een bladenmaker gevoeld, ik heb niet zoveel geschreven. Afgezien dan van mijn beginjaren bij Humo. Toen leverde ik wél veel kopij af, zoals elke journalist in die tijd – de huidige generatie kan zich dat nog moeilijk voorstellen. Nu ja, wij beoefenden het vak wel minder serieus dan de journalisten van vandaag. Voorbereiding en research waren bijna nihil. De hele pers was vroeger oppervlakkiger dan nu, wat men er ook over moge beweren.

Bij Humo, waar mijn broer Jef op dat moment de hoofdredacteur was, vond ik het nogal een bende. Slordig. Met de Franse slag, zeg maar. Jan Torfs, die later ontzettend rijk geworden is met Juke Box, leverde bijvoorbeeld wekelijks het stuk 'Moderne muziek voor moderne mensen'. Maar de ene keer verscheen dat wél, de andere keer bleef het gewoon liggen, zodat zich op den duur verscheidene bijdragen opstapelden. Als er dan toch weer plaats bleek te zijn voor een Torfs-stuk, werd eerst het oudste bovengehaald. Fout natuurlijk, en die dingen wilde ik veranderen. Toen ben ik me ook met de inhoud gaan bemoeien. Zo zijn onder meer de TTT-bladzijden ontstaan, vandaag nog altijd een van de essentiële bestanddelen van het blad.

Ik heb ook 'De tv-krant' opgestart, een Humo-katern met aandacht voor de tv-programma's. Het was toen allesbehalve vanzelfsprekend om daarover informatie te vergaren, want de nationale omroep had nog geen noemenswaardige persdienst. Toch slaagden wij er altijd in meer nieuws te brengen dan de concurrentie. Als andere bladen alleen maar konden melden dat Adamo in een show optrad, somden wij ook de liedjes op die hij zou zingen. Onze truc: we gingen te rade bij de scriptgirl, een van de weinigen die dat konden weten. Zo kreeg ik het steeds drukker met organiseren en bleef er minder tijd over om zelf te schrijven."

"De Anthierensen hebben een spoor nagelaten, ja, dat kun je niet ontkennen. Onderschat vooral de invloed van Jef niet. Hij was het die de bakens bij Humo heeft uitgezet. Ik ben hem daar als hoofdredacteur opgevolgd, en na mij heeft Guy Mortier er een flamboyant product van gemaakt. Maar de oorspronkelijke inbreng van Jef was niet gering. Johan was dan weer meer de schrijver pur sang. Dáár lag zijn kracht, in combinatie met zijn tegendraadsheid. Johan durfde echt zijn nek uitsteken als hij dat nodig vond. Zelf ben ik het meest trots op de kansen die ik aan jonge mensen heb gegeven. Vooral bij Panorama: Raf Sauviller, Danny Ilegems, Bernard Van de Populiere, Alain Grootaers, Jo Van Damme, Joël De Ceulaer en nog een pak anderen. Dat ging me goed af, want het kost me maar weinig moeite om te delegeren. Ik ben ook nooit bang dat iemand het beter zal doen dan ik. Integendeel, ik ben dan juist blij."

"Daarnaast heb ik toch ook school gemaakt met cartoonisten. Je kunt er nauwelijks een noemen of hij is bij mij begonnen. Zelfs Kamagurka. Op een dag kreeg hij op school een uitbrander van een leraar, omdat hij in de kantlijn van

zijn schrift poppetjes tekende. 'Probeer daar maar je brood mee te verdienen!', beet die leraar hem toe. En dat deed Kamagurka, die ze mij op de Knack-redactie liet zien. Tot zijn stomme verbazing publiceerde ik zijn tekeningen onmiddellijk. Daarna is hij – geheel terecht – overgestapt naar Humo. Daar kon hij zich beter uitleven."

"Zowel Jef als ik had de reputatie goed te betalen. Dat vond ik niet meer dan normaal. Vroeger werden journalisten schandalig slecht betaald. Ik ben nooit mijn eigen tijd vergeten, toen ik me te pletter zwoegde voor een karig loon. Wij werden niet eens erkend: een journalist heette officieel nog een 'opsteller'. Ik was dan wel de hoofdredacteur van Humo, maar die titel gebruikte de uitgeversfamilie Dupuis nooit. Toen Guy Mortier mijn plaats innam als hoofdredacteur, was dat dan ook het eerste wat ik hem heb aangeraden: vermeld je naam en functie in de colofon."

"In 1974 ben ik bij Knack begonnen. Er was een tijd dat ik samen met Johan Struye – die toen net als ik nog bij Humo zat – Vlaanderen afreisde om over de pers te praten. We zagen het als onze taak het volk duidelijk te maken dat Knack een zinloze onderneming was. Knack was bedoeld 'voor mensen die denken', maar in onze redenering kochten Vlaamse intellectuelen al Newsweek, Le Nouvel Observateur of Vrij Nederland. Met andere woorden: Knack was een doodgeboren kind. Dáchten wij, maar we hebben ons dus danig vergist. Voor alle duidelijkheid: het heeft wel jaren geduurd voor Knack eindelijk winst begon te draaien. Zo'n magazine kan het maar halen als er een kapitaalkrachtig bedrijf achter staat."

"Dag- en weekbladen zijn twee verschillende werelden. Om maar iets te noemen: als weekbladman zag ik alles, van de eerste tot de laatste letter, vóór publicatie. Als een artikel nog moest worden aangepast of een beetje verdiept, dan was daar tijd voor. Maar bij een dagblad schreeuwen de persen elke avond om in gang gezet te worden. Dat heb ik ervaren toen ik de hoofdredacteur van Het Volk werd. Soms sloeg ik de volgende ochtend de krant open en sprongen de fouten zo in mijn gezicht.

In die tijd werd ik bijna elke week opgevoerd in 't Pallieterke. Dat had me voordien altijd koud gelaten, maar niet meer toen ik bij Het Volk belandde. Ik besefte namelijk dat hun gestook wel degelijk invloed had op de aandeelhouders: de ACV-top en de verschillende centrales. Met die mensen moest ik tot vervelens toe vergaderen. Bij voorkeur om vijf uur 's middags, terwijl ik dan juist op mijn redactie hoorde te zijn om de krant van de volgende dag te helpen maken. Als ik dat de directie aan het verstand probeerde te brengen, begreep die me niet: 'Nee, je kunt niet wegblijven van de vergaderingen!' Ik heb er af en toe mijn kat naartoe gestuurd, en dat is me niet in dank afgenomen."

"Het schrijftalent hebben Jef, Johan en ik van vader geërfd.

niet te beurt is gevallen'

Manu Adriaens

broers leeft alleen Karel nog. In oktober wordt hij zeventig. Een terugblik op zijn journalistieke Het Volk bracht. "Die sms'jes van mijn kleindochters: een taaltje om van te gruwen!"

Die schreef ongeveer altijd. Bij voorkeur protestbrieven, maar ook gedichten naar aanleiding van weer eens een doop- of communiefeest. Hij wilde dolgraag de Guido Gezelle-stijl hanteren, helaas had hij niet in de gaten dat hij daarvoor zijn zinnen eenvoudig moest houden. Een gedicht als 'Gij badt op enen berg' zou nooit uit mijn vaders pen hebben kunnen vloeien, dat was in zijn ogen te simpel. Hij riep veel liever de meest waanzinnige beelden op, waardoor hij zijn talent de nek omwong.

Ik kan er gewoon niet tegen dat er vandaag zo slordig met taal wordt omgesprongen. Die slordigheid neemt hand over hand toe, niemand die zich er nog voor schaamt. Het moet tegenwoordig 'Vlaams' zijn, Nederlands wordt een scheldwoord. En dan zwijg ik maar over het taalgebruik in de reclameboodschappen op radio en televisie. Daar gaan ze ervan uit dat de consumenten het niet zullen begrijpen als er Nederlands wordt gesproken. Heel erg vind ik dat allemaal. Ach, het zou beter zijn voor mijn gezondheid dat ik me er niet meer aan erger, want er helpt toch geen moedertjelierven aan. Ik merk het ook aan de sms'jes van mijn kleindochters: een taaltje om van te gruwen! Mijn broer Jef zou gezegd hebben: 'Het mág niet meer goed zijn.' Die uitspraak lag hem in de mond bestorven."

"Johan was van nature optimistischer dan Jef. Die vond het

gat in de ozonlaag bij wijze van spreken een zegen voor de mensheid. Jef mocht ook graag zeggen: 'Je moet niet huilen als iemand doodgaat, je moet huilen als iemand geboren wordt.' Dat was de tweespalt in hem: in theorie een cynicus, maar in de praktijk warmhartig en behulpzaam. Ik denk met veel liefde terug aan mijn tijd bij Dupuis, toen ik onder Jef werkte. Technisch waren we van die Franstalige uitgeverfamilie afhankelijk, maar tegelijk deden we wat we wilden. Ah ja, want ze konden toch geen Nederlands lezen. De kleine redactie van Humo klitte toen geweldig aan elkaar. Niemand zou het 's avonds in zijn hoofd hebben gehaald op te stappen zolang nog een collega aan het werk was. Nee, dan bleven we allemaal. En na afloop: samen de kroeg in!"

"Of ik wel eens ruzie had met Johan, als ik de eindredactie deed van zijn teksten? Een breuk tussen ons is er nooit geweest. Wel gebeurde het dat de telefoon boos werd neergelegd, waarna we allebei binnen het half uur de behoefte voelden om elkaar terug te bellen en iets vriendelijks te zeggen, desnoods over een totaal ander onderwerp. Maar meestal was hij het met mijn opmerkingen eens. Toen Johan begin jaren tachtig het satirische weekblad De Zwijger opstartte, werd ik daarvan de redactiesecretaris. Ik begreep al gauw dat het daarmee verkeerd móest aflopen. De Zwijger was veel te pretentieuus van opzet: duur en veel

Foto Matrise

Karel Anthierens: 'De hele pers was vroeger oppervlakkiger dan nu, wat men er ook over moge beweren.'

Iconen van de Vlaamse journalistiek

papier op groot formaat, met nota bene vanaf het eerste nummer al een bijlage. Dat is van het domste wat je kunt doen, want dan is je tweede nummer meteen al minder dan je eerste.

Ook het uitgangspunt van De Zwijger was pretentief. Johan kondigde aan dat zijn blad beter zou zijn dan de kranten, want dat de parlementaire verslaggeving in de Vlaamse pers nergens naar leek. Ik dacht: Johan, hoe ga je dat klaarspelen, met die beperkte mankracht? Na een jaar heb ik voor hem een kritisch rapport over De Zwijger gemaakt. Ik merkte op dat hij op één punt juist te bescheiden was. 'Over drie jaar zullen we er staan', schreef hij. Stom, want voor een lezer met een beetje hersenen betekende dat niets minder dan: vergeet ons blad nu maar, en probeer het over drie jaar nog eens."

"Behalve taalslordigheid ergert me vooral nog één ding: de wonderlijke vermenigvuldiging van de columnisten. Ze kweken als de konijnen. Iedereen moet vandaag over alles een mening hebben en krijgt daar ook nog eens een column voor. Waar is dat goed voor? Ik vind een column pas gewettigd als hij werkelijk fenomenaal geschreven is of als hij een heel persoonlijke visie verkondigt. Maar omdat je in een bepaald domein van de samenleving een beetje naam hebt verworven, hoef je de mensheid toch niet meteen te teisteren met een column?"

"De journalistiek een concentraat van grote ego's? Tja, talent en ambitie moet je hebben, anders ben je niet uit het goede hout gesneden. Iedereen wil het liefst dat zijn eigen stuk de cover haalt, daar is niks mis mee. Maar als je niet kunt inzien dat een ander verhaal de voorrang heeft gekregen omdat het beter was, ben je geen goede journalist.

Als redactiechef en hoofdredacteur heb ik vaak moeten schrappen in artikelen. Bij Knack viel me dat het zwaarst, omdat daar de freelancers per centimeter werden betaald. Schrappen betekende voor hen dus inkomensverlies. Dat bracht me geregeld in twijfel of ik het belang van de lezer dan wel dat van de medewerker moest laten primeren. Bij Knack had ik geen inspraak in de tarieven, wél bij de bladen waarvan ik de hoofdredacteur ben geweest."

"Redacties zijn eilanden, dat kán niet anders. Als je met z'n

allen hartstochtelijk aan een product werkt, probeer je een ander blad vliegen af te vangen en dan ben je jaloers als de concurrentie iets uitzonderlijk goed blijkt te doen. Om eerlijk te zijn: bij Humo hebben we ons altijd beter gevoeld dan de anderen. Altijd.

Dat was niet zo bij Panorama. Als hoofdredacteur daar moest ik een formule proberen uit te dokteren waardoor het magazine voor de lezer onmisbaar werd. Die formule heb ik niet gevonden. Ik was wél vaak tevreden over het niveau dat we haalden in de gegeven omstandigheden. Want die omstandigheden waren niet ideaal. Toen ik er kwam, werd Panorama bijvoorbeeld nog drie maanden op voorhand gemaakt. 't Is een heel gevecht geweest met de drukkerij in Nederland om daar alsmear meer productietijd van af te knabbelen. Daar heb ik ontzettend veel energie in gestoken. Nu ja, dat is één van de drama's van het hoofdredacteurschap."

"Ik ben blij dat mij niet te beurt is gevallen wat Johan heeft meegemaakt: de 'roem'. Zijn beste tijd was zeker niet toen hij via De Wies Andersen Show een populaire figuur werd en de groupies achter zich aan kreeg. Ik heb gezien dat een mens daar niet gelukkiger van wordt. In het geval van Johan was het veeleer verloren lopen tussen de onliners en het applaus.

In De Wies Andersen Show stelde hij zich aan het publiek voor met die ene onliner die hem is blijven achtervolgen: 'Ik ben gelukkig gescheiden.' Zelf ben ik nog altijd gelukkig getrouwd. Ik heb misschien niet de meest gelukkige jeugd gehad, maar mijn vrouw heeft me leren leven. En ook mijn journalistieke pad heeft me veel voldoening opgeleverd. Telkens als ik het ergens een beetje beu werd, bood er zich weer iets nieuws aan."

"In oktober word ik zeventig, maar verwacht van mij geen grote filosofieën over het leven. Tot mijn schande moet ik bekennen dat ik niet eens filosofen lees. Ik vind dat arm van mezelf, maar het lukt me gewoon niet. Het enige wat ik van het leven geleerd heb, is dat je moet proberen goed te zijn voor zoveel mogelijk mensen. In harmonie met je omgeving trachten te leven, 't is in de ogen van sommigen misschien kneuterig als optie, maar voor mij volstaat het.

In het boek *Leve Mij*, de verzamelde autobiografische teksten van Johan, staat een brief die hij me stuurde ter gelegenheid van mijn 64ste verjaardag. 'Karel, gefeliciteerd met je manier van leven!', liet hij me weten. Toen ik dat las, had ik daar nogal een schizofreen gevoel bij. Ik ervoer het als een compliment, maar tegelijk proefde ik er bij Johan een ondertoon in van: 'Mij is dat niet gelukt.' En dat deed me pijn."

'Als je niet kunt inzien dat een ander verhaal de voorrang heeft gekregen omdat het beter was, ben je geen goede journalist.'

Sus Van Elzen

[De zigzagmuur. Israël en Palestina tussen twee staten](#)
Van Halewyck

Ex-Knack-journalist Sus Van Elzen schreef reeds eerder een boek over het conflict tussen Israël en Palestina. Dat is duidelijk te merken in deze nieuwste publicatie, want er wordt niet echt meer ingegaan op het ontstaan en de context van het probleem. Dat maakt het voor leken wat moeilijk om volgen en draagt niet bij tot de overzichtelijkheid van het geheel. De auteur gaat wel uitvoerig in op de mogelijke (of onmogelijke?) oplossingen voor het conflict. Er blijken drie alternatieven te bestaan: de vorming van één staat, twee staten of iets daar tussenin. De standpunten van verscheidene Joodse prominente persoonlijkheden komen aan bod, al lijken de meeste niet fundamenteel van elkaar te verschillen. Dat maakt het boek ook een beetje droog, en ook de foto's van Maria Fialho zorgen door de slechte kwaliteit van de afdrukken niet echt voor verlevendiging.

Geertje De Ceuleneer

[Iets tussen moeders en dochters](#)
Van Halewyck

Een interview met zeventien vrouwen tussen 17 en 70 jaar oud, dat is de opgave die Radio 1-journaliste Geertje De Ceuleneer zich stelde. Ze heeft die opdracht ook met verve volbracht. Van geboorte tot dood zijn moeder en dochter met elkaar verbonden en al verschilt de kijk op die relatie nogal van generatie op generatie, in essentie is hun band universeel. Moeders en dochters komen themagewijs aan het woord, wat soms een beetje verwarrend werkt: de levensverhalen van 17 mensen hou je niet altijd even makkelijk uit elkaar. Maar hun verschillende meningen worden wel goed met elkaar geconfronteerd, en dat komt het boek als geheel ten goede. Het leidt tot herkenbaarheid in verscheidenheid en zorgt ook voor enkele ontroerende momenten. Een echt moeder-dochterboek dus.

Walter Zinzen

[Kisangani. Verloren stad](#)
Van Halewyck

"Dit is een interviewboek", staat er in het Woord Vooraf, en dat klopt. De auteur reisde naar Kisangani en sprak met de mensen daar over de recente geschiedenis van deze Afrikaanse stad. Vooral Congolezen en in mindere mate oud-kolonisten komen aan bod en vertellen hun eigen geschiedenis. Dat levert een interessant en sprankelend boek op waaruit, ondanks de vele verschrikkingen die Congo al getroffen hebben, het niet aflatend optimisme straalt dat zo eigen blijkt te zijn aan Afrika. Nochtans is de toestand in Kisangani verre van rooskleurig. Het lijkt een stad die op sterven na dood is, een verloren stad dus, waar alleen de hoop nog een beetje doet leven.

Herman Welter

[Sporen door Antwerpen](#)
Book & Media Publishing.

Deze publicatie levert de geschiedenis van de spoorwegen in een notedop, toegespitst op de stad Antwerpen. Het is meer bepaald een ode geworden aan de prachtige 'spoorwegkathedraal' van de 'Middenstatie'. Men zou er welhaast zelf lyrisch van worden. Naast prachtige foto's en prentbriefkaarten waarop je letterlijk de stations in Antwerpen kunt zien evolueren, is er ook een woordje uitleg over de ontstaansgeschiedenis van de verschillende stations en wat poëzie en proza om de sfeer van Antwerpen-Centraal te evoceren. Al is het puur historische gedeelte misschien een beetje droog, het is alleszins een geslaagd werk geworden. Leuk is ook dat je het boek in één keer kan doorbladeren en er toch iets van opsteken.

Gazet van Antwerpen

[Antwerpen. Twintig wijken, twintig werelden. Deel 2](#)
Standaard Uitgeverij

Aangezien deel 1 niet alle Antwerpse wijken bevatte, heeft Gazet van Antwerpen nu ook deel 2 uitgebracht van wat als een soort handleiding moet dienen voor iedereen die Antwerpen en haar inwoners een warm hart toedraagt. Het concept verveelt alleszins nog niet, ook al lijken de meeste getuigenissen sterk op elkaar. Als men de commentaar van de inwoners vergelijkt, blijkt die zelfs tussen de meest verschillende wijken niet overdreven veel te verschillen. Er is dus toch iets dat de Antwerpenaren bindt. Zelfs de nieuwbakken stedelingen hebben daar een plaats in, hoe onzeker hun toekomst ook moge zijn. Als er één thema naar voren springt, is het alleszins de aanwezigheid van allochtonen. Of men nu voor of tegen is, met hen te maken krijgt of niet, iedereen is er in mindere of meerdere mate mee bezig. Hoe dan ook, als zelfs de ergste klagers tot de conclusie komen dat meer verdraagzaamheid nodig is, dan is er zeker nog hoop. En dit boek draagt daar alleszins een steentje toe bij.

Jan Puype

[De elite van België. Welkom in de club](#)
Van Halewyck.

Het is even slikken wanneer je dit zwaargewicht onder ogen krijgt, maar het overwinnen van je drempelvrees loont wel degelijk de moeite. Freelance-journalist Jan Puype vond het juiste evenwicht tussen lichtvoetige ironie en een grondige studie van de elitaire clubs in Vlaanderen. Het is een uitgebreid overzicht geworden, dat echter makkelijk verteerbaar blijft door de vlotte schrijfstijl, zodat u moeiteloos langs serviceclubs, ideeëncclubs, sportclubs en nog meer van dat fraais wordt geloodst. De obligate schandaaltjes en anekdotes passeren de revue, maar tevens wordt de nodige sérieux in acht genomen, waardoor de sensatiezucht in bedwang wordt gehouden. Op de duur begint de uitleg over de verschillende clubs wel wat herkenbaar te worden, wat allicht onvermijdelijk is bij zo'n gedetailleerd overzicht, maar toch weet de auteur er de vaart in te houden en voor voldoende afwisseling te zorgen.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK OVER DE KLACHT VAN G. TEGEN VTM EN LILI VANDENBERK, JOURNALISTE

(...)

In augustus 2001 is mevrouw G. in haar woning het slachtoffer van een brutale verkrachting. Op vrijdagochtend 2 april 2004 wordt zij telefonisch gecontacteerd, eerst door de dienst slachtofferhulp, en daarna door journaliste Lili Vandenberg, met de vraag of zij bereid is over haar ervaring te getuigen in het magazine Telefacts. Er wordt een afspraak gemaakt voor diezelfde middag om 15 uur. De journaliste, vergezeld door een cameraploeg, begeeft zich dan naar de woning van G. en heeft er met haar een lang interview. Er worden ook sfeerbeelden opgenomen met mevrouw G., zowel in haar woning als in de omgeving. Rond 18 uur wordt de opname beëindigd en vertrekken de ploeg en de journaliste.

Er is daarna nog telefonisch contact tussen G. en de journaliste, zowel op de avond van de opname, als op zaterdagmiddag 3 april en op maandagavond 5 april, maar over de inhoud van deze telefoongesprekken is er tussen de partijen geen eensgezindheid. Op 5 april 2004 wordt het programma uitgezonden, met daarin een lange getuigenis van G. over de feiten die ze heeft meegemaakt. G. wordt daarbij in beeld gebracht maar niet met naam genoemd.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Mevrouw G. betoogt dat ze op vrijdagochtend 2 april 2004 door de dienst slachtofferonthaal gebeld wordt met de vraag of ze bereid is te getuigen in een televisieprogramma. Nadat ze haar telefoonnummer doorgegeven heeft aan de dienst slachtofferonthaal, wordt ze kort nadien opgebeld door journaliste Lili Vandenberg. G. gaat akkoord met een gesprek, op voorwaarde dat het programma wetenschappelijk onderbouwd is en vrij van sensatie. Er wordt een afspraak gemaakt voor dezelfde dag om 15 uur. Op het afgesproken tijdstip melden de journaliste en een cameraploeg zich bij haar aan. Volgens G ontwikkelt er zich dan een gesprek met de journaliste, terwijl de cameraploeg zich nog aan het opstellen is. G. stelt dat ze aanvankelijk niet doorhad dat de

ploeg al aan het filmen was. Nadat ze ervan overtuigd is dat de opname aan het lopen is, begint volgens G. het eigenlijke interview. Bij het einde van het interview vraagt G. aan de journaliste nog overleg en ook mededeling van haar coördinaten. De journaliste zou aanvankelijk weigerachtig geweest zijn, maar brengt uiteindelijk haar gegevens aan op een naamkaartje van de cameraman.

Dezelfde avond ontmoet G. haar zoon, die haar waarschuwt voor mogelijke sensatie. Klaagster overlegt ook met haar zuster, die zijn mening deelt. Om haar bezorgdheid te uiten, telefoneert ze dezelfde avond nog met de journaliste, die haar geruststelt en verzekert dat het een goede uitzending zal worden. Toch blijft de ongerustheid toenemen bij G., zodat ze op zaterdagmiddag 3 april opnieuw belt met de journaliste. G. zegt dat ze toen geëist heeft dat de beelden niet zouden uitgezonden worden. Volgens G. mocht VTM het interview ook niet uitzenden, omdat zij hiervoor geen schriftelijke toestemming gegeven had. De journaliste heeft haar volgens G. gevraagd om haar beslissing tot maandagavond uit te stellen, maar zij weigerde dat resoluut. Na het telefoontje was G. naar eigen zeggen opgelucht. Ze was ervan overtuigd dat het programma niet zou uitgezonden worden.

Op maandagavond stelt G. vast dat het onderwerp toch wordt aangekondigd voor de uitzending van Telefacts. Op hetzelfde ogenblik, zegt ze, wordt ze gebeld door de journaliste die haar mededeelt dat er besloten is om het interview toch te gebruiken. Kort nadien ziet ze een gemonterde samenvatting van haar interview in de uitzending van Telefacts.

Journaliste Lili Vandenberg bevestigt dat ze in contact is gekomen met G. via de dienst slachtofferonthaal. G. was volgens haar meteen bereid om met het programma mee te werken. Volgens de

Foto Vincent Kalut/PhotoNews

Wie aan een interview meewerkt, is het er in principe mee eens dat dit ook uitgezonden wordt

journaliste heeft er eerst rechtstaand een voorgesprek plaatsgevonden, waarna de cameraploeg vroeg om te gaan zitten en de opname van start ging. G. praatte daarbij honderduit over haar ervaring. De journaliste zegt dat ze aan G. heeft voorgesteld om nadien betrokken te blijven bij de montage. Afgesproken werd dat dit telefonisch zou gebeuren omdat G. geen tijd had om naar de montage te komen en omdat ze ook niet beschikt over een e-mail-verbinding.

Volgens de journaliste heeft G. haar bij het eerste telefoongesprek, op de avond van het interview dus, meegedeeld dat ze een goed gevoel had overgehouden aan haar getuigenis. Er is dan op zaterdagmiddag opnieuw telefonisch contact geweest, maar de journaliste ontkent formeel dat G. een veto zou gesteld hebben tegen de uitzending van het gesprek. Klaagster stond er alleen op dat haar naam niet zou genoemd worden en dat zij niet in haar leefomgeving zou worden gesitueerd. Afgesproken werd dat er nadien nog eens gebeld zou worden tussen G. en de journaliste. De journaliste heeft na de bewuste zaterdagmiddag niets meer van G. gehoord, zodat ze zelf besloot om haar kort voor het programma nog eens op te bellen.

(...)

BESLISSING

Klaagster verwijt VTM en de journaliste in de eerste plaats het interview te hebben uitgezonden, ondanks het veto dat zij zou hebben uitgesproken in haar telefoontje van zaterdagmiddag 3 april 2004. Bovendien neemt ze het de reportagemakers kwalijk dat zij in de uitzending fragmenten hebben gebruikt uit een vertrouwelijk gesprek voorafgaand aan de opnames.

Het is duidelijk dat een journalist bij het gebruik van getuigenissen over persoonlijke en intieme gebeurtenissen een bijzondere zorgvuldigheid aan de dag dient te leggen. Er zijn geen aanwijzingen dat dit hier niet is gebeurd.

Het staat vast dat de journaliste en haar cameraploeg op vrijdagmiddag 2 april 2004 drie uur lang bij klaagster zijn

geweest. Er zijn zowel in haar woning als ook buiten opnames gemaakt. Uit de reportage blijkt niet dat de journaliste gebruik heeft gemaakt van fragmenten uit het zogenaamde voorgesprek met klaagster. Het is integendeel duidelijk dat klaagster haar uitspraken voor de camera heeft gedaan. Er is wel zorg voor gedragen dat klaagster niet met naam wordt genoemd en dat haar woonomgeving niet herkenbaar is gefilmd. De Raad voor de Journalistiek is daarom van oordeel dat de journaliste geen misbruik heeft gemaakt van passages uit een zogenaamd vertrouwelijk voorgesprek.

Over de inhoud van het telefoongesprek van zaterdagmiddag 3 april 2004 lopen de versies uiteen. Vast staat dat klaagster niet de toezegging heeft verkregen dat haar aandeel uit de uitzending zou weggelaten worden en dat zij hiertoe geen andere initiatieven meer heeft genomen. Zelfs indien klaagster in dat telefoontje verbod zou hebben opgelegd om het interview uit te zenden, dan nog moet worden vastgesteld dat klaagster nadien geen enkele bijkomende stap heeft gezet om haar houding te bevestigen en ook te bewijzen, bijvoorbeeld met een mail of een telefoon aan omroepverantwoordelijken, terwijl het wel vaststaat dat ze over de zaak contact heeft gehad met de dienst slachtofferhulp en ze naar eigen zeggen ook een advocaat heeft, die haar daarbij hadden kunnen bijstaan. Het is niet zo dat, zoals klaagster betoogt, een schriftelijke toestemming vereist is om een interview te kunnen uitzenden. Wie aan een interview meewerkt, is het er in principe mee eens dat dit ook uitgezonden wordt. Indien er nadien ernstige redenen zijn om het interview in te houden, moet de journalist hiermee rekening houden, zeker als het zoals in dit geval gaat om intieme getuigenissen. Maar dan is het wel aan degene die op zijn medewerking terugkomt om te bewijzen dat die vraag is gesteld en op welke gronden ze gesteund is. Klaagster toont niet aan dat zij zich heeft verzet tegen de uitzending van het interview dat zij heeft toegestaan.

De klacht is ongegrond.

Brussel, 13 januari 2005

Lezers schrijven

HORROR

Tijdens een debatdag van de sp.a in Brugge op 11 december 2004 schetste partijvoorzitter Steve Stevaert een heel naar toekomstbeeld over het Vlaams Belang en onze samenleving. Hij vroeg zich af wat er zou volgen op de eis om de moskeeën uit de steden te bannen. Hij zei het ongeveer als volgt: "Wat komt daarna? De synagogen? En daarna? De rechters, die al bedreigd werden. En dan? De leerkrachten. En dan? De homoseksuelen. En dan? De journalisten?"

Ik hoorde deze opsomming in het radio-verslag van de VRT. Dat was toch even schrikken. Stel je voor dat een niet zo democratische politicus journalisten gaat kapittelen en in hun toekomst bedreigen. Dat zo iemand bijvoorbeeld zegt dat het 'gedaan moet zijn met de commentaren van jour-

nalist X'. Of 'dat er op een krantenredactie van alles gaat veranderen, want dat het zo niet verder kan'. Zo'n ingreep op de persvrijheid zouden wij, journalisten, niet nemen, is het niet? Dat de dreiging ook nog zou worden uitgevoerd, beschouwen we even als surrealistisch.

Nu kan het best zijn dat sommige kopstukken van het VB nog niet voor een halve cent te vertrouwen zijn, maar – zoals voorzitter Stevaert zei – zolang ze geen 50 procent van de stemmen halen zullen ze verstoken blijven van de macht. Ik weet alleen dat anderen die macht nu al hebben, met veel minder dan 50 procent.

*Roger Van Houtte
redactie Gazet van Antwerpen*

De deadline voorbij

TOBI OR NOT TOBI

Een column van Mark Vlaeminck

Aan alle lezeressen en lezers van deze column: een gelukkig nieuwsjaar gewenst. En over nieuws mogen we tot nu toe in 2005 zeker niet klagen. Zelden is een nieuw jaar met zoveel nieuws begonnen als het jaar waarin we nu leven.

Neen, ik heb het hier niet over de splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde want die never ending story stond ook al vorig jaar in de actualiteit, en ik alludeer evenmin op de tsoenami want die ramp dateert al van tweede kerstdag 2004. Zowel de binnenlandse politieke strubbelingen als de ellende in Azië zijn oud nieuws.

Ik wil wel even stilstaan bij de allernieuwste nieuwsfeiten van dit allernieuwste nieuwe jaar. Twee feiten die echt belangrijk zijn, want media van allerlei

(Foto Nick Hannes)

pluimage besteedden er grote aandacht aan zoals alleen bij serieuze evenementen het geval is.

Ik bedoel, maar dat had u als vakman of vakvrouw in de journalistieke branche zelf ook al wel gesnapt, ik bedoel dus het vaderschap van het komende kind van minister Freya Van den Bossche én de nieuwe bril van premier Guy Verhofstadt. Twee ernstige zaken waarvan de bevolking zonder de onverdroten inzet van immer alerte media geen weet zou hebben gehad.

Freya, het socialistische boegbeeld uit Gent is nog maar minister of boems, madame raakt in verwachting. Het is niet de eerste keer dat de jonge politica zwanger is, maar van een minister in functie zijn we dergelijke gezonde evolutie in dit koninkrijk niet zo gewoon. We worden al 175 jaar bestuurd door ministers die, tengevolge van hun geslacht en leeftijd, meer last hebben van de prostaat dan van de baarmoeder. Dat minister Van den Bossche op haar leeftijd een kindje verwacht is dus normaal. Langs deze weg wil ik haar mijn gelukwensen aanbieden. Maar de bewindsvrouw kan geen trouwboekje voorleggen, ze hokt bij mijn weten evenmin met een of ander manspersoon in boelschap samen. Hoe komt ze dan aan dat kind? Werd de minister in een doodlopend steegje door een politieke tegenstander gruwelijk verkracht? Deed zij desperaat een beroep op een van die speciale technieken die gynaecologen in ziekenhuizen beoefenen?

De waarheid is veel eenvoudiger: de minister heeft zich

doodgewoon door een kerel laten bezwangeren en wie die man wel is, daar heeft niemand zaken mee. Zo oordeelde ze. Maar dat de dader/vader een Duitser was, dat mochten we wel weten. De Tweede Wereldoorlog is tenslotte ook al zestig jaar geschiedenis.

Wie A zegt moet ook B zeggen, redeneerden sommige persmensen en na enig speurwerk vonden ze de man tegen wie de kleine van VDB straks Vati zal mogen zeggen: Tobi is zijn naam.

Amper was bij de Vlaamse bevolking de vreugde om het leerzame gevolg van dit knap staaltje onderzoeksjournalistiek enigszins geluwd, of alweer zinderde een stroomstoot hot news door de Lage Landen: Guy Verhofstadt had een nieuwe bril.

En ook zonder stond hij al bekend om zijn klare kijk.

Ook serieuze couranten publiceerden foto's van de diverse monturen die de premier in de loop van zijn opvallende carrière al op de neus had gehad. Weken na de lancering van Verhofstadts jongste optisch instrument werd zelfs aan zijn voorganger Jean-Luc Dehaene in een talkshow op een nochtans ernstige televisiezender de vraag gesteld wat hij nu wel van het nieuwe brilletje vond.

"Geen commentaar", antwoordde de wijze man uit Vilvoorde. Hij heeft nu eenmaal de gewoonte als een sfinx te reageren als hij het risico loopt door een gewaagde repliek onherstelbaar politiek onheil aan te richten.

Ondertussen is het uitkijken naar de volgende nieuwsfeiten die ons leven zo ingrijpend gaan beïnvloeden.

Moet Freya doopsuiker kopen ook als ze haar baby straks niet laat dopen? Roze bonen als 't een jongetje is en blauwe voor een meisje? Of is het net omgekeerd? U kan uw antwoorden sms'en naar onze redactie.

Schakelt Elio di Rupo over op contactlenzen? En wat vindt de bevolking daar wel van? Een kleine televoting kan hier misschien uitkomst bieden. De antwoorden moeten zeker in een kleurrijke infografiek kunnen gevat worden.

Bloeit daar iets moois tussen Staf Nimmegeers en Zuster Monika? En wie is de vader?

Ondertussen blijft het wachten op de eerste student die een thesis schrijft over de verkleuring van de Vlaamse pers.

Onder embargo

Zalig de vredelievenden van geest: de **Pax Media** is weer helemaal terug! Het megasucces van de gezamenlijke benefietactie Tsoenami 12-12 heeft de Vlaamse omroepen stevig doen inzien dat samenwerken zoveel leuker (en: rendabeler!) kan zijn dan elkaar voortdurend vliegen afvangen.

In een semi-geheim akkoord (alleen de Vlaamse politici mogen het voorlopig niet weten) hebben **Tony Mary, Christian Van Thillo en Patrick Tillieux** elkaar daarom eeuwige vriendschap beloofd. Meer: via heel concrete initiatieven zullen ze elkaar het leven voortaan zo makkelijk als maar enigszins mogelijk proberen te maken.

Zo doopte de VRT zijn TV1 – na het succesjaar dat die zender achter de rug heeft – om tot het veel simpeler 'één'. "Zo vertrekken we eigenlijk weer een beetje van nul", zegt VRT-programmadirecteur **Aimé Van Hecke** exclusief aan De Journalist. "En dus leggen we de lat weer enigszins gelijk met onze concurrenten – wat zeg ik, onze vrienden – uit Vilvoorde voor wie 2004 inderdaad niet om over naar huis te schrijven was."

VTM deed alvast een serieuze tegengeste. Programmadirecteur **Jan Verheyen** vertrok er op geheel vrijwillige basis teneinde de openbare omroep te behoeden voor nieuwe VTM-initiatieven die de VRT nog meer in een commerciële spiraal dreigen mee te sleuren.

Er is sprake van dat **Klaus Van Isacker**, directeur Informatie van VTM, Verheyen zou opvolgen. "Maar Klaus zou dat dik tegen zijn goesting doen", sust VTM-directeur-generaal Peter Quaghebeur in een vertrouwelijk gesprek met De Journalist. "En dus denken we niet dat we onze vrienden bij de staatszender – pardon, de openbare omroep – veel pijn zouden doen met deze wissel."

Om zijn goede wil te bewijzen, heeft VTM intussen ook **Bart De Poot**, hoofdredacteur van Telefacts en Royalty, laten vertrekken naar VRT. Bart wordt daar adjunct-netmanager van Canvas, onder Johan Op de Beeck die hij nog kent van bij de regiozender Kanaal 2.

En alsof dat voorlopig niet volstaat, heeft Vilvoorde nog twee andere journalisten doorgeschoven naar de Reyerslaan: **Olivier Wille** (sinds half november bij het VRT-tv-nieuws) en Kristof D'Haene (vanaf 10 januari programmamanger VRT).

De VRT kon moeilijk achterblijven, en liet dan maar tv-journaliste **Corry Hancké** gaan. "Spijtig genoeg is Corry niet naar VTM getrokken, maar wel naar Het Nieuwsblad", aldus VRT-tv-hoofdredacteur Leo Hellemans exclusief aan dit magazine. "Maar dat is dan ook de vrije keuze van de journalist."

Bij VTM heeft nieuwsanker-van-het-eerste-uur **Ingrid De Putter** intussen haar laatste Nieuws gepresenteerd. Maar dat blijkt een geval van overmacht: een zwiepende boomtak beschadigde het hoornvlies van een oog, en dat maakt aflezen van de autocue niet langer mogelijk. Ingrid doet voortaan eindredactie.

Wie zijn eigen steentje wil bijdragen tot de pacificatie tussen de Vlaamse omroepen, is **Paul Jambers**. Hij verkoopt zijn naar eigen zeggen tot 'relikwie' geworden leren jekker – kledingstuk waarmee hij het hele voorbije decennium kijkers van VRT naar VTM heeft proberen weg te snoepen. De opbrengst van de veiling gaat naar de slachtoffers van de tsoenami.

Maar Piekenpaultje houdt een slag om de arm! Hij zal – anoniem weliswaar – zelf ook bieden op zijn leren jas. "Je weet natuurlijk nooit zeker of de kijkcijferstrijd met onze collega's uit Schaarbeek

zekere dag weer niet oplaait", vertrouwde hij ons toe.

En wat doet **VT4**, vraagt u zich af? Allicht is daar de tot dusver belangrijkste stap gezet in het Vredesproces tussen de Vlaamse omroepen. Topman **Patrick Tillieux** himself cumuleert sinds Nieuwjaar immers zijn bestuursfunctie van SBS België met het voorzitterschap van SBS Nederland.

Tillieux in De Standaard van 24.12.2004: "Ik zal mijn tijd bijzonder goed moeten organiseren om België niet in de kou te laten staan." Exclusief voor De Journalist voegt hij daaraan toe: "Maar eigenlijk is dat de bedoeling natuurlijk; zo krijgen in het bijzonder onze commerciële partners van VTM vrije baan om ongestoord hun ding te doen."

Nu nog hopen dat die **John De Mol** – Nederlander, miljardair en mediagnaat – geen roet in het eten komt gooien.

De Mol kocht via zijn investeringsmaatschappij Talpa radiostation 4FM op. Daarmee krijgt **4FM** voor de derde keer in zijn vijfjarig bestaan een nieuwe – maar dit keer wel exclusieve – eigenaar.

Datzelfde 4FM gaat intussen nog nauwer samenwerken met **Q-Music**, dat andere landelijke commerciële radiostation dat eigendom is van de VMMA. Beide zenders betrokken al gezamenlijk hun nieuws van Belga Audio News; nu gaan ze ook nog eens de krachten bundelen op het vlak van reclameregie en technische infrastructuur.

"Maar hopelijk zien onze confraters van de VRT-radio dit nu niet als een vijandige démarche", bezweren **Peter Bossaert** (Q-Music) en **Bart Brusselleers** (de nieuwe topman van 4FM) aan onze redactie. "Onze enige bedoeling is om de democratische diversiteit in het Vlaamse radiolandschap te versterken."

Blijft nog de vraag of de groeiende synergie tussen Q-Music en 4FM – met zonder meer een feitelijke dominantie van VMMA-zender Q-Music – wel in overeenstemming is met het Vlaamse decreet op de landelijke radiolicensing. Vlaams Mediaminister **Geert Bourgeois** blijkt tot dusver te denken van wel, maar hij eiste voor de zekerheid toch maar dat de twee zenders met gescheiden redacties blijven werken en hun journalisten op het peil houden van 2003.

Nog even terug naar **John 'Big Brother' De Mol** – door Forbes geschat fortuin 1,8 miljard euro – die zoals bekend zijn oog ook laten vallen heeft op de uitzendrechten van de Belgische voetbalcompetitie. Nu via de door hem gecontroleerde telefoon- en kabelmaatschappij Versatel, waarmee hij eerder ook al de Nederlandse voetbaluitzendrechten binnenrijfde ten koste van de NOS.

U panikeert, maar u vergist zich. De Journalist voorspelt: de inheligheid van **John 'Fear Factor' De Mol** drijft de Vlaamse omroepen nog meer in elkaar armen. Komende lente brengen ze met zijn allen een gezamenlijk bod binnen bij de Profliga, en is het Belgische voetbal weer lekker op alle Vlaamse posten te zien.

Een mens zou stilaan heimwee krijgen naar weer een beetje gezonde concurrentie tussen de nieuwsmedia. Zoals bij de kranten. Waar de VUM nog eens een nieuwe krant lanceert: **De Standaard Espresso**. Een tabloid die met compact nieuws over 24 pagina's "de internetgeneratie wil inpalmen."

Zou een heel klein beetje oorlog soms niet beter kunnen zijn? (naar Stijn Meuris/Noordkaap)

– Vraagje over kinderopvang? –

Of over studietoelagen, huisvestingspremies, serviceflats, energiebesparing, kijk- en luistergeld ... ? Kortom, u heeft een vraagje voor de Vlaamse overheid? U krijgt van ons meteen het antwoord, of we wijzen u de weg ... elke werkdag tussen 9 en 19 uur.

De Vlaamse Infolijn
0800-3 02 01

Uw gids door de Vlaamse overheid